

Posamezni 300 dala stare 150 dala.
Slovenski gospodar
LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Posamezni 300 dala stare 150 dala.

Posamezni 300 dala stare 150 dala.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Čekovni račun poštne
urada Ljubljana št. 10.603.
Telefon interurban št. 113.

8. VII. 1922. MARIJAN, 1922. 1922. 1922.

Zakon in finančno samostojnost.

Pravi razpravi o proračunu je Jugoslovanski klub najodličnejše gugalni centralizem državnega gospodarstva ter zahteval finančno samostojnost posameznih pokrajin, da si zamore vsaka pokrajina urediti svoje gospodarstvo z ozirom na potrebe in v okviru svoje gospodarske moči ter da preneha že enkrat izkoriščanje in zapostavljanje posameznih pokrajin. V primer odličnega nastopa zastopnikov Slovenije naj sledi posebno važni del velikega in stvarnega govora poslanca Pušenjaka.

Državne obveznosti.

V budžetu zmanj iščemo razne državne dolgove. Manjkajo notranji državni dolgovi, pa tudi zunanji inozemski državni dolgovi. Takozvani «leteči» državni dolgovi, za katere bi se v smislu finančnega zakona za leto 1922-23 moral sestaviti poseben likvidacijski budget, manjkajo. Od leta 1920 naprej se nahajajo v finančnem zakonu odredbe glede zamenjave odnosno izplačila priznanic za 20 odstotni odtegljaj o priliki markiranja kron. Izplačilo teh priznanic bi se pri nas v Sloveniji moglo izvršiti, ker je po izjavi gospoda dr. Kumanudija ves material pripravljen. V tem budžetu so pa te odredbe brez vsake utemeljitve izpuščene.

V smislu mirovne pogodbe je vsaka država prevzela vse predvojne obligacije avstro-ogrske države, katere so v posesti državljanov dotične nasledstvene države, in obresti v izplačilo, o čemer ni govora v proračunu. Peto leto po končani svetovni vojni še ne vemo, koliko znašajo vojni dolgovi Franciji, Angliji, Ameriki, ne vemo, ali in koliko se dobimo od Nemčije, Ogrske in Bolgarije na račun odškodnin. Češkoslovaška, Poljska, Italija, Ogrska, države naslednice avstro-ogrske monarhije, so uredile vprašanje vojnih posojil, pri nas se pa vlada ne zveni za rešitev tega vprašanja.

Pojasnijo finančnega ministra glede državnih dolgov je nezadostno. Ker budžet ne vsebuje vseh državnih obveznosti, je budžetna ravnoteža navidezna.

Izenačenje davkov.

Proračun nam podaja jasno sliko nezdravih razmer, ki vladajo v naši državi. Med državnimi izdatki pogrešamo potrebnih kreditov za pospeševanje gospodarstva, za produktivne svrhe, tem redkeje pa opazamo zapostavljanje posameznih pokrajin pri podeljevanju kreditov. Med državnimi dohodki pa pada v oči preobremenitev posameznih pokrajin, davčna neenakost na podlagi pet različnih davčnih načinov. Skrajni čas je, da se potem novega davčnega zakona izenačijo davčna

bremena v celi državi. Davčna pravičnost naj bo vodilna ideja novega davčnega zakona, isti naj sloni na modernih načelih, ki uvažujejo gospodarske razmere najširših slojev.

Krščanska morala veleva, da so ljudje pred Bogom enaki in da naj bodo radi tega tudi vsi enako obremenjeni. Velevala pa tudi, da naj se bogatejši bolj pritegne k plačevanju, reveže naj se pa ščiti. Kakor je boj za doseg meščanske in politične ravnopravnosti dolg in trd, prav tako bo trd in dolg boj za doseg pravičnih davčnih načel. Potrebno je bilo najprej odpraviti davčne privilegije (prednosti), katere so uživali dolgo vrsto let razni stanovi, in na to se je vršil boj za doseg progresivnega davka. Razvil se je dolgotrajen boj za uveljavljenje vseh teh načel, ki v naši državi še vedno traja. Poleg splošnih davčnih principov (načel) ugotavljajo nacionalni ekonomski kakor Adolf Wagner, Adam Smith, Schmoller in drugi še posebna davčna načela. Kot splošni davčni principi se navajajo: 1. splošnost davka. Glede plačevanja davkov ni nobene izjeme. Eksistenčni minimum je le potrebna koncesija za zaščito gospodarsko slabih. 2. Davčna obveza obvezanca mora biti v gotovem razmerju napram dohodku obvezanca. Spoznalo se je, da tvori dohodek relativno najbolj pravičen ključ za obdavčenje. 3. Ugodnosti države odgovarjajo dajatvi davčnega obvezanca. (Višina dvaka). 4. Davek naj se pobira le tam, kjer se gospodarski položaj državljanov ne poslabša, oziroma, kjer se življenje ne onemogoči. Kot nujno načelo se navaja: 5. Progresiven davek in 6. oziroma naj se pri predpisu davka na skupne izdatke obvezanca, na število oseb, ki jih mora prehraniti, število članov družine.

Poleg teh splošnih načel pa smatra Adam Smith kot najvišje davčne principe sledeče: Davki naj bodo sorazmerni plačilni zmoglosti, naj se oziroma na čiste presežke produkcije, davki naj se ugotove točno z ozirom na znesek, čas in način plačila, plačevanje davkov naj bo urejeno na udoben način za davčnega obvezanca, vsi stroški, ki so združeni s pobiranjem davka, naj bodo nizki.

Naša ponovna zahteva je, da se čimprej predloži novi davčni zakon, ki bo veljal za dolgo vrsto let; ta zakon naj uvažuje navedene davčne principe, s katerimi se bo odstranila kričeča neenakost in veliko nezadovoljstvo, ki je posledica teh nezdravih razmer. Predno pa se predloži ta novi zakon narodni skupščini, naj se zaslži gospodarski krogi iz vseh pokrajin, finančni strokovnjaki, osobito delegati finančnega ministrstva iz posameznih pokrajin, ker imajo ti delegati bogate in dragocene izkušnje glede davkov, ki se plačujejo v posameznih pokrajinah.

Naj se dela tako kakor leta 1922, da se je kratkotalo en davčni sistem in sicer madžarski, ki ni naj-

boljši, prepisal, in da se hotelo vse davke, ki jih ima Madžarska, uvesti tudi pri nas.

Zahtevamo finančno samostojnost.

Vsi ti razlogi, katere sem navedel, kažejo, da v predloženem budžetu ne bomo dosegli ravnoteže in da bo zopet treba poseči po naknadnih kreditih. Ti razlogi, kakor tudi neenakost obremenitve posameznih pokrajin so vzrok dovolj, da ne moremo glasovati za predloženi proračun.

Mi ne moremo glasovati radi tega, ker ne upoštevamo naših opravičenih zahtev, ker nam ne daje sredstev za vzdrževanje onih naprav in ustanov, ki so za nas največjega pomena, ki s ozirom na naš kulturni in gospodarski razvoj in napredek neobhodno potrebne. Ne moremo pa glasovati tudi radi tega ne, ker ne moremo odobriti davčne politike in politike državnega gospodarstva, katero vodi sedanja vlada brez oziroma na davčno moč, brez oziroma na gospodarske interese državljanov posameznih pokrajin. Predloženi proračun nas zopet utrjuje v prepričanju, da je centralistična ureditev države kvarna za gospodarske interese države in državljanov, kvarna za državno gospodarstvo in da je v prvi vrsti iz državno-gospodarskih oziroma treba državo urediti na podlagi avtonomije s popolno finančno samostojnostjo za posamezne pokrajine.

Glavni savez jugoslovanskih vinogradnikov

je imel v soboto dne 16. t. m. ob 10. uri predpoldne v Zagrebu svoj ustanovni občni zbor, ki se je vršil v dvorani trgovske in obrtne komore.

Zbora se je udeležilo okrog sto zastopnikov vinogradništva in drugih gospodarskih organizacij. Prišli so iz Slovenije, (posebno Kranjska je bila častno zastopana), Hrvaške, Slavonije, Dalmacije, Vojvodine, Bosne in Srbije. Zastopana je bila tudi vinska veletrgovina posebno iz Zagreba. Vinska kriza leži vsem na srcu.

Po običajnem pozdravu in otvoritvi zbora se je poslala kralju udanostna brzojavka. Predsednik Puklavec pojasni namen današnje skupščine, povdarjajoč potrebo organizacije vinogradnikov. Poljedelskemu ministru se je brzojavno poslala prošnja, da se zavzame za interese vinogradništva.

Prvo točko dnevnega reda so tvorile volitve izvrševalnega in nadzorstvenega odbora. Ker so bile pokrajinske zveze ustanovljene dosedaj še samo v Sloveniji in na Hrvaškem, se pri volitvah na druge pokrajine ni moglo ozirati. Izvoljeni so bili sledeči: Prvi podpredsednik Milan Hrčič, drugi A. Puklavec, tajnik

Ziv pokopan.

Po angleškem izvirniku A. Bennetta napisal Paulus.
16. nadaljevanje.

Pač pa je še tisto noč hotel pobegniti čez mejo. Sumil sem seve, da bo kaj takega poskusil, in sem se primerno pripravil še preden sem šel k njemu na obisk. Poslal sem mu še tisti večer tajnega policista v hišo. Sledil je beguncu v mojem avtomobilu na vlak, se odpeljal z njim do obmejne postaje in ga tam ustavil.

Molk je zavlada v dvorani.

Iz hodnika in iz ulice so se čuli posamezni glasovi, nekdo je ponavljal spodaj stoječim množicam izjave gospoda Aleksandra Delmonte. Sime Blaž je skočil s stola in z izbuljenimi očmi strmel v pričo, sodniki so molčali in ogledovali predložene rokopise, državni pravdnik je hitel pisati.

«Sedaj pride na vrsto on» —!

Tako je šlo šepetaje od ust do ust, prestopilo prag sodne dvorane in se razneslo po hodnikih in na ulico.

Stopnjema je rastlo razburjenje, ko so pripovedovale priče, napetost se je dvigala, čim jasneje so kazale izpovedbe, da morebiti utegne Aleš Blaž res še živeti. Ko je povedal gospod Aleksander Delmonte svoj zadnji stavek, je nastala velika tihota. Vse je pričakovalo, da se bo oglasil razkrinkani Aleš Blaž.

Pa sodni dvor je odredil kratek odmor. Delmontovi dokazi so bili tako važni, da jih je bilo treba natančneje pregledati. Poklicali so še tri priznane strokovnjake, da izrazijo svoje mnenje o Blaževih delih in o njegovih rokopisih, tudi kemični izvedenec je moral priti.

Občinstvo je med tem nervozno ugibalo, kaj bo storil «on». Založnik Ivan Dvoržak ga je predlagal za pričo. In prišel je. Da ni odklonil, to je bilo vsekakor zelo zanimivo. Iz izjav, ki so je podale priče, je govorila velika verjetnost, da je «on» Aleš Blaž. Opirali so se zlasti na izjave gospoda Delmonte. In sami so brali Aleševa dela, so pravili. Sorodstvo je toliko, «da se da otipati» so trdili. «In enakost pisave —!» Spomnili so se celo, da ga poznajo po obrazu. «On je, Aleš Blaž je, pa je!»

Nekateri, pa teh je bilo le malo, so se smejali. «To se da vse narediti —! Prepisoval je iz Blaževih del! In sličnost pisave — hm! Slučaj —! In pomislite — tako velik, slaven človek, pa bi naj bil nalagal ves svet —? Čemu —?!»

Čez dobro uro se je sodni dvor spet sestel.

Obrazi sodnikov so bili mirni, odločni. Videti jim je bilo, da so si o stvari naredili svoje mnenje in da ravnodušno pričakujejo izjavo zadnje, pa najvažnejše priče. Sime Blaž je posmehljivo gledal obtožena, državni tajnik je stal na svojem prostoru, nepremičen, samozavesten, hladen.

Sto in sto oči pa je bilo obrnjenih v «njega» —.

Aleš Blaž je sedel med pričami. Miren je bil. Njegov obraz je bil nekoliko bledejši kakor navadno, njegove oči so nasršeno gledale v tla, ustnice je imel tesno stisnjene —.

In tedaj vstal sodnik.

«Gospod Hinko Brglez!» —

Smrtna tihota je zavlada. Vse je čutilo, da je prišel odločilni trenutek, ki bo odgrnil zaveso od življenja velikega moža — ali pa zavrnil domnevanje gospoda Delmonte kot izmišljotino prenapetih možgan.

Z drhtečo napetostjo je vse čakalo. Celo hladni državni pravdnik se je nervozno prijemal za konjasto brado.

«Gospod Hinko Brglez! Založnik Ivan Dvoržak vas je predlagal za pričo. Naš slučaj se končno na vse zadnje suče krog enega vprašanja, — vprašanja, ki vam ga bom sedaj stavljal —. Povejte nam, ali ste vi pisatelj Aleš Blaž ali ne?» —

Pred leti kedaj bi se bil Aleš Blaž tega vprašanja ustrašil. Ne bil bi si upal povedati svojega imena, zmedeno, plašno bi bil gledal krog sebe, kolena bi mu klecala, mrzla polt bi ga oblivala, jecljaje, negotovo bi bil govoril.

Današnji Aleš Blaž je bil drugačen. O njegovi boječnosti ni bilo sledu več. Ozdravel je, prebolel je svojo usodno značajno slabost. Nevoljen sicer in z nagubanim čelom je gledal sodnike, pa miren je bil, odločen, samozavesten in ponosno je povedal, da je donelo v smrtno tišino dvorane:

«Da, jaz sem Aleš Blaž!» —

Za hip je bilo še vse tiho po dvorani, kot bi bila dolga in željno pričakovana izjava za poslušalce preneverjetna in nemogoča in kot bi potrebovali nekaj časa, preden se sprijaznijo z dejstvom, da še živi človek, ki so ga pred dobrimi dvema leti slovesno pokopali in za njim žalovali.

In nato je en sam klic iz stoterih in stoterih gri pretrgal gluhi molk: «Aleš Blaž —! Živel Aleš Blaž —! Naš Aleš še živi —!»

Val navdušenja je pljusnil ven na hodnik in na ulico, se odbil od sten in palač in butnil nazaj v dvorano, množice so valovele, klobuki so leteli v zrak, roke so se dvigale, vse je klicalo in vpilo: «Dajte nam ga, našega Blaža! Videti ga hočemo! K oknu naj pride —!»

profesor Gj. Kajtner, blag. P. Cesar, odborniki: grof Bombelles, M. Tinkovič, B. Skalický, R. Košar, J. Frannspenger, univ. profesor J. Rittig, nar. poslanec Nemančič, L. Petovar, J. Burgstaller, F. Zemljčič. Odbor bo izvolil iz svoje sredine predsednika. V nadzorovalni odbor so prišli: ravnatelj Koller, Penca, P. Miovič, Avg. Erber.

O vinski krizi je poročal gospod Skalický kot uvod v razpravo. Odpomoč je mogoča na podlagi omejevanja produkcije, zboljšanja vinske kvalitete, organizacije produkta, organizacije trgovine in izvoza. Na to je sledila nad eno uro trajajoča zanimiva debata, zanimiva tembolj, ker se je risal položaj našega vinogradništva s stališča producentov in ne vinske veletrgovine. Zemaško gospodarsko veče v Dalmaciji je na podlagi dejstev dokazalo, da delajo tudi dalmatinski vinogradniki v izgubo. Z ogorčenjem se je ugotovilo, da vlada k trgovinskimi pogajanjem z N. Avstrijo ni pritegnila nobenega Slovenca in Hrвата. Narodni poslanec Nemančič je podrobno pojasnil to zadevo, povdarjajoč, kako se je Jugoslovanski klub potegoval v tem oziru in kak odgovor je dobil od ministra Kojčiča. Zahtevalo se je znižanje trošarine, prevoznih stroškov, strožje paznje glede tihotapstva z vini ob mejah v našo državo, prepoved uvoza itd. Ravnatelj Zimmermann je zahteval najstrožjo kontrolo kleti, in posebno po železniških restavracijah, kjer se toči tujcem in potnikom največkrat pravi — šund v sramoto našega vinogradništva. (Splošno pritjevanje.) Vinogradnik Košar je povdarjal potrebo jedinstvenega vinskega tipa za razne vinske okolišje in pokrajine, in ki bi se ustvaril najlažje na podlagi vinarskih zadrug. Vinski izvoz bo zamogel prosperovati le, ako bomo znali rezati naša domača vina po okusu inozemskih konzumentov. Treba je nove orientacije. Govorniki so združili svoje zahteve v resoluciji, ki se odposlje na pristojno mesto. Resolucijo objavimo prihodnjik.

Tretjo in četrto točko dnevnega reda je tvorilo vprašanje vinskega zakona in pobijanje direktno rodečih trt. O prvem vprašanju je poročal gospod profesor Kajtner, o drugem g. Skondrič. Tozadevne resolucije pridejo pred poseben odbor, da jih končno veljavno združi.

Glede lastnega društvenega glasila, ki bi stalo ogromno denarja, se je odločitev prepustila odboru, da ukrene potrebno.

Zastopnik lista »Jugoslovanski sadjar in vočar«, se je izjavil, da bi prepustili v vsaki številki po štiri strani vinogradnikom, ako bi se vsak ud vinarskega društva zavezal plačati naročnino.

Med slučajnostmi je omeniti zahtevo po znižanju tarifa za uradno kemično preiskuševanje vina, ki znaša danes 200 D za vsako preiskušnjo. Tudi domači konjak se naj zaščiti s posebnim zakonom. Univ. prof. Rittig je pozval vinogradnike, da se udeležijo zagrebeške vinske borze, ki se vrši vsako prvo sredo v mesecu ob 10. uri popoldne. Dosedaj je bila zastopana samo vinska trgovina. Vinogradnik Košar zahteva, da se sprejme v odbor tudi dva člana vinogradnika, ker tangira zakon v največji meri tudi interese vinogradnikov. Zastopnik Glavnega Saveza hrvatskih zadrug, je zahteval uvodoma spremembo pravil Zveze vinogradnikov, ki tvori danes nejasno zmedo. Meseca septembra t. l. se bo vršil v Mariboru kongres vinogradnikov zvezan s izletom v Haloze in Ljutomerke gorice. Ob drugi uri popoldne se je zaključil ustanovni občni zbor, ki je pokazal, da se morajo najti najprej koristi pokrajinskih vinogradnikov v trdni organizaciji.

Ai sem že obnovil naročnino?

Zaman je zvonil predsednik, zaman so mirili policaji, kdo ve, kaj bi se bilo zgodilo, da ni prišel iz dvorane nov glas: »Aleš govori —! Tihno sedaj —!«

Med hrupom in šundrom je nadaljeval sodnik.

»Zadeva bi bila s tem vašim odgovorom pravzaprav rešena. Vaša izjava potrjuje izjave drugih prič in jim daje popolno dokazilno moč. — Pa razložite nam eno reč! Ko je umrl vaš sluga, ste si nadeli njegovo ime. Čemu ste to storili?«

»Čemu —?« Očitajoče, užaljeno je donel Alešev glas, iz njegovih oči so sršale strele, krog usten mu je legala grenka trpkost. To je bil ves tisti Aleš Blaž, kakršnega so poznali iz njegovih del, neustrašen, pogumen, bojevit, oster in rezek v besedah, uničujoč v kritiki, odločen in jeklen v sodbi. »Čemu —, me vprašate! To vam vem prav toliko povedati, kakor če bi me vprašali, zakaj sem v tej ali oni svoji povesti orisal značaje oseb tako in ne drugače! Morebiti je temu kriva moja nekdanja — nekdanja pravim, ker sedaj sem jo srečno prebolel — značajna slabost, moj strah pred javnostjo. Morebiti pa so temu krivi tudi drugi ljudje —. Vse sem vam dal, kar sem imel, svoje zmožnosti, svoj denar, svoj čas, svojo srčno kri sem vam dajal s svojimi deli —. In še več bi vam bil rad dal. Izpopolniti sem se hotel, velike ideale sem hotel doseči, z veseljem bi bil delal, ustvarjal še večja dela —. In kaj ste vi storili? Vi, ki ste poklicani zastopniki javnosti, poklicani varuhi umetnosti in kulture —! Še zmenili se niste zame, prezirljivo ste šli mimo mojih potreb. Ljudstvo me je kupovalo in bralo, vi ste obogateli od mojega dela, jaz pa sem obubožal. Uničili ste mi moje ideale, strli ste mi moje vere v poštenost družbe, moje vere v ideale —.

Kaj h čemo?

Nekateri ljudje težko slišijo besedo »politika«. — Mislijo si, da je politika to, če se kregata dva sosedata zavoljo kakšnega časa. Zelo nevarno je politično ozračje ob času volitev: ta se je vlekel za demokrate, oni za Kmetstvo zvezo ali »klerikalce« — slišali smo o samostojnih in radikalnih in še nekaterih drugih strankah. Slovensko ljudstvo je z velikansko večino stopilo na tisto stran, ki zahteva več pravic in večje svobode za Slovence. Tedaj, ko je dr. Korošec s svojimi poslanci agitiral za avtonomijo Slovenije, je vse šlo za njim — razum par zagriženih liberalcev in samostojnežev. Ogromno delo so vršili naši poslanci v državnem zboru — povsod nastopali proti izžemanju našega ljudstva. Zdaj si prizadevajo ustvariti opozicijski blok, ki bi prevzel vlado za Pašičem.

Žerjavova stranka, ki služi Pribečeviču, najbolj zagriženemu centralistu — vsiljuje svoje časopise »Jutro«, »Domovina« vsem, od začetka brezplačno, vedno pa s tisto tiho željo in namenom, da bodo vsi naročniki teh listov pri prihodnjih volitvah, če že ne z njimi volili, pa vsaj delali proti SLS —.

Naši kmetje se strašno pritožujejo zoper krivične davke.

Dohodnino plačujejo, da se jim kar črno dela pred očmi — a če si bo pa naročil časopis, glej ga spaka — na njegovi polici leži »Kmetijski list« ali »Domovina«, to sta ravno tista dva, ki venomer kričita, da Slovenci lahko plačajo, ker so bogati . . . Centralizem . . . številna nadmoč srbskih poslancev vedno pritiskata k tlem naše zahteve . . . a naš človek, ki si želi več pravic, pa čita take časopise, ki se sramujejo slovenskega imena in plavajo v neki puhli jugoslovansčini, ki nas je osrečila, da smemo plačevati in plačevati, da se vse kadi, a kakih pravic zase zahtevati . . . oh, to bi ne bilo državotvorno, to je — protidržavno!

Pa saj vendar tudi naveden človek lahko presodi na primer s kom drži »Domovina«. Če prebere le en list, mora biti res s slepoto udarjen, kdo ne najde, kako ta list hvali centralizem, liberalizem in kako se norčuje iz avtonomije. Brez avtonomije ni za nas olajšave nikjer: ne pri davkih, ne pri vojaštvu, ne pri šolstvu — prav nikjer ne — in liberalni list se roga našemu stremljenju po avtonomiji!

Prava politika je skrb za lastne pravice na vseh poljih. Svoj denar, svoj ključ do kase, svoje šole, svoje uradnike itd. hočemo sami imeti, ne pa biti tako, kakor tisti revež, ki je pod kuratelo — in liberalni listi se veselijo, če je slovenski kmet pod centralistično kuratelo —.

Marsikateri bralec »Domovine« si misli: kaj komu škodi, če berem ta list. — Kaj pa briga koga, če sem nanj naročen. Imam svojo voljo, delam kar hočem. Vse to je deloma res. Svojo voljo imaš delaš, kar hočeš . . . če torej vlečeš s tistimi, ki nas odirajo in ki zasmehujejo slovensko ime, potem se pa nikar ne pritožuj čez visoke davke in takse, temveč z veseljem segaj v svoj polni žep in Boga zahvali, da boš kmalu popolnoma osvobojen, osvobojen namreč svojih pravic in svojega denarja. Razlika med nami in demokrati je pač ta: mi se borimo za svoje pravice, oni pa za velebrske in centralistične —.

Županski tečaji.

Tekom meseca marca priredi Županska zveza za Slovenijo na Stajerskem in v Prekmurju 6 tečajev za

Ali je čudno, da sem zasovražil javnost, svet in vse, ki so tako hudo grešili nad menoj, ali je čudno, da sem se umaknil in se skril? Ujezilo me je to življenje, poiskal sem si drugega, mir sem hotel imeti. — Čemu me zasledujete, zakaj mi ne daste miru? Sel sem iz življenja, pa za menoj ste prišli! Zakaj me ne pustite da živim kakor sam hočem? — Se tole vam bom povedal. Ne bilo bi mi treba priti sem. Kaj mene briga, če se toži moj sorodnik z mojim založnikom in s kraljevsko akademijo! Privoščil bi založniku in tudi akademiji, da prav pošteno nasedita. To bi bila pravična kazen za vse krivice, ki sta mi jih storila. Nikakor me ne poprašujte, kaj sta mi storila! Ponos in skromnost mi branita, da bi o tem govoril. Le to rečem, da bi ne bilo treba vsega tega, kar se danes tukaj godi, če bi bili ti ljudje poštene in pravični do mene —.

Pa bodil Priznam, da imam tudi jaz slabosti in da sem zagrešil tudi jaz prestopke, za katere me najbrž že čaka kazen. Zato nočem vračati hudega s hudim. Prišel sem, da rešim čast založniku in kraljevski akademiji, — njima, ki sta največ zagrešila na meni. Izjavil sem in izjavljam še enkrat, da sem Aleš Blaž, da so moja last tista tri dela, ki je zavoljo njih danes tožen založnik, in da mu dam polno oblast, jih založiti in izdati kakor vsa druga moja prejšnja dela. — Sedaj pa ne pustite pri miru!

Komaj zadržano ljudsko navdušenje je iznova zavalovalo. Uglušujoče ploskanje, burno vzklikanje je kakor vihar završalo po razsežni dvorani. »Živijo Aleši! — Živela plemenitost!« — »Fej akademija! Fej Dvorščak!« je donelo vse vprek, ljudje na hodniku so pritisnili v dvorano, oni v dvorani so pritisnili naprej, že-

župane in občinske odbornike. Županski tečaji se v Sloveniji vršijo že od leta 1910. Tedaj je na pobudo »Kmetijske županske zveze« krajnski deželni odbor (ki je bil v rokah SLS) začel prirejati po vsem Kranjskem županske tečaje. Na tečajih so predavali deželni uradniki, stroški so se krili iz deželnih sredstev.

Županske tečaje je deželni odbor prirejal prav do izbruha vojne in s tem izvršil za izboljšanje občinske uprave in olajšave poslovanje županov izredno zaslužno delo. Vojna je prekristnim županskim tečajem napravila konec. Pred 3 leti, leta 1921 pa se je bivila »Kmetijska županska zveza« poživila in preosnovala v »Župansko zvezo za Slovenijo«. Prenovljena Županska zveza se je takoj z vso vneto lotila predvsem prirejanja županskih tečajev, a sedaj ne več samo na Kranjskem, ampak po vsej Sloveniji! Prvi županski tečaj po vojni se je vršil v Celju leta 1921. Našim županom in občinskim možem je ta tečaj še v najlepšem spominu. Leta 1922 so se vršili županski tečaji v Mariboru, Rajhenburgu, Konjicah in Slovenjgradu. Lansko leto pa je volilni boj preprečil toliko potrebne županske tečaje.

Letos se vse nedelje meseca marca in pa na praznik Marijinega oznanjenja vršijo po Stajerskem in v Prekmurju županski tečaji in sicer:

I. 2. marca ob 10. uri dopoldne v Mariboru (Lekariška ulica 6) za celokrajno glavarstvo Maribor (sodni okraj: Maribor, Sv. Lenart, Slov. Bistrica);

II. 9. marca ob 10. uri dopoldne v Ptuj (minoritski samostan) za okrajno glavarstvo Ptuj (sodni okraj Ptuj in Ormož);

III. 16. marca ob 9. uri v Celju (hotel Beli vol, vrtna dvorana) za okrajno glavarstvo Celje (sodni okraj Celje, Laško, Smarje, Vransko in Gornjigrad) ter sodna okraja Rogatec in Šoštanj;

IV. 23. marca ob 11. uri v Ljutomeru (okrajna poposojilnica) za okrajno glavarstvo Ljutomer, (sodna okraja Ljutomer in Gor. Radgona);

V. 25. marca ob 9. uri v Murski Soboti (prostori se še določijo) za Prekmurje.

VI. 30. marca ob 9. uri v Kozjem (okrajna hranilnica) za sodni okraj Kozje;

Predavajo gg. uradniki iz Maribora, o vojaških zadevah pa gospod major Jurkovič.

Župani in občinski odborniki!

Vsi polnoštevilno na županske tečaje! Bo v korist Vam in občinam, ki so Vam izročene v upravo!

Setev in negovanje gozdnih drevesc.

Za setev potrebno seme naberejo sami, ali pa ga kupimo v zanesljivi prodajalnici. Seme mora biti zrelo in dobro shranjeno ter mora izhajati od popolnoma zdravih dreves. Nabiranje semen v gozdih, kateri se naravnim potom pomlajujejo, je škodljivo in se mora omejiti na kraje, kjer je naraščaj že zagotovljen ali na takšne gozde, ki se še ne pomlajujejo. Storži od iglastega drevoja naj se pobirajo kolikor mogoče na posekanem ali v ta namen določenem drevju. Najbolje se jih trga z dolgimi drogji, na katerih je pribita na koncu posebna kljuka iz železa.

Nabiranje drevesnih semen.

Smrekovi storži dozore oktobra in se trgajo do spomladi. Približno v istem času dozore tudi jelkovi, ki se pa morajo takoj potrgati, sicer se seme izlušči in odpade. Mecesnovi storži dozore tudi v oktobru in se od-

ske so kričale, s treskom se je podrla pregraja, vkljub ugovorom in naporom slug in policije so se prelinili odlični možje k Blažu, ga objemali, mu stiskali roke —. In iznova in vedno nanovo je izbruhalo navdušenje in si dalo duška v vzklikanju in ploskanju.

Le malokdo je opazil gruho ljudi, ki se je zbiral krog Šimena Blaža. S prezirljivim smehom na suhem, koščenem obrazu je Šime Blaž nekaj razlagal svojemu zagovorniku, kazal na Aleša in krillil z rokami.

Zagovornik je stopil k predsedniku.

Cele četrte ure je trajalo, da se je polegel vihar in da je končno sodni dvor spet prišel do besede.

»Gospod Aleš Blaž«, je začel sodnik, »tožitelj zagovornik zahteva, da podate zadostne dokaze za svoje izjavo. Vprašam vas torej: Ali morete dokazati, da ste v resnici Aleš Blaž?«

Spet je zavladal molk po dvorani. Pa to je bil grozeč molk. Pritajeno mrmranje je šlo po množicah, nekdo je zaklical: »Mi ne potrebujemo dokazov! — Fej Šime Blaž!«

Šime Blaž je posmehljivo gledal Aleša.

»Dokazati —?« je rekel Aleš Blaž in ponosno zamahnil z roko. »Moja dela so dokaz dovolj, da sem Aleš Blaž!«

»Prepisoval bi vsak šušmar!« je zaklical Šime.

»Molčite!« ga je zavrnil predsednik. »Besedo ima priča, gospod — gospod Aleš Blaž. Če hočete kaj povedati prosite za dovoljenje!«

Šimenov zagovornik se je oglašil.

(Koniec prihodnjik).